

Natura 2000 gebied 159 - Sint Pietersberg en Jekerdal

CONCEPT GEBIEDENDOCUMENT

Kenschets

Natura 2000 Landschap:	Heuvelland
Status:	Habitatrichtlijn
Site code:	NL9801025
Beschermd natuurmonument:	St. Pieterberg BN, St. Pietersberg noord BN
Beheerder:	Natuurmonumenten, Limburgs Landschap, particulieren
Provincie:	Limburg
Gemeente:	Maastricht
Oppervlakte:	221 ha

Gebiedsbeschrijving

De Sint Pietersberg en het aangrenzende Jekerdal hebben voor Nederland een uitzonderlijk karakter. Dit wordt veroorzaakt door de geologische opbouw met een grote verscheidenheid aan bodemtypen en expositie, de grote kalkrijkdom en betrekkelijk geringe neerslaghoeveelheden, de ligging langs het Maasdal en ook door eeuwenoud agrarisch gebruik.

De oostelijke hellingen van de Sint Pietersberg dragen enkele typen van het eiken-haagbeukenbos, waartoe een orchideeënrijke variant behoort en schrale graslanden. Op de westelijke hellingen liggen soortenrijke heischrale graslanden en kalkgraslanden en enkele soortenrijke akkers, afgewisseld met hellingbossen. Het gangenstelsel in de berg behoort ook tot het gebied. Bij de ingang van de Duivelsgrot komen vegetaties van kale kalkbodem voor.

De Jeker heeft nog grotendeels haar meanderende karakter behouden. Op de helling van de Cannerberg ligt op kalkrijke bodem eiken-haagbeukenbos en hogerop wintereiken-beukenbos. Het bos kent een soortenrijke voorjaarsvegetatie en er liggen een aantal ingangen van oude onderaardse kalksteengroeves.

Begrenzing

PM.

Natura 2000 database

Habitattypen

Code	Habitatype
H3260	Beken en rivieren met waterplanten
H6110	Pionierbegroeiingen op rotsbodem
H6210	Kalkgraslanden
H6230	Heischrale graslanden
H9160	Eiken-haagbeukenbossen

Habitatrichtlijnsoorten

Soortnr	Soort
H1078	Spaanse vlag
H1318	Meervleermuis
H1321	Ingekorven vleermuis
H1324	Vale vleermuis

Voorstel voor het toevoegen aan de database:

H6510 Glanshaver- en vossenstaarthooilanden ¹

Voorstel voor het verwijderen uit de database:

H91E0 Vochtige alluviale bossen ¹³

Kernopgaven

- 8.01 **Mozaïek bijzondere graslanden:** Behouden en uitbreiden mozaïek van pionierbegroeiingen op rotsbodem *H6110, kalkgraslanden *H6210, heischrale graslanden *H6230.
- 8.05 **Vissen en waterplanten:** Herstel waterkwaliteit en morfodynamiek voor vissen (rivierdonderpad H1163 en beekprik H1096) en beken en rivieren met waterplanten (*waterranonkels*) H3260_A; het gaat daarbij om voldoende variatie in samenstelling en structuur bedding met luwe plekken.
- 8.10 **Mozaïek groeves:** Ontwikkelen van mozaïek van pionierbegroeiingen op rotsbodem *H6110 en kalkgraslanden *H6210.
- 8.12 **Winterbiotoop vleermuis:** Herstel kwaliteit winterbiotoop meervleermuis H1318, ingekorven vleermuis H1321 en vale vleermuis H1324.

Instandhoudingsdoelen

Algemene doelen

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.

Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.

Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Habitattypen

- H3260 Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het *Ranunculion fluitantis* en het *Callitricho-Batrachion***
- Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit beken en rivieren met waterplanten, *waterranonkels* (subtype A).
- Toelichting Het habitatype beken en rivieren met waterplanten, *waterranonkels* (subtype A), dat landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding verkeert, komt plaatselijk voor in de Jeker. In de loop van de jaren is de oppervlakte en kwaliteit achteruitgegaan.

- H6110 *Kalkminnend of basifiel grasland op rotsbodem behorend tot het *Alyssa-Sedion albi***
 Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
 Toelichting Het habitattype pionierbegroeiingen op rotsbodem is in ons land min of meer beperkt tot het westelijke deel van het Zuid-Limburgse Heuvelland, waar het op diverse locaties voorkomt op de hoge randen van het Maasdal. Één van de klassieke plekken van het type, dat landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeert, biedt de Duivelsgrot in het Popelmondedal. Als gevolg van overbetreding is het habitattype hier in de loop van de tijd in oppervlakte en kwaliteit achteruitgegaan. Het type komt in verarmde vorm ook elders in het Natura 2000 gebied voor, zoals in de Groeve Duchateau.
- H6210 Droge halfnatuurlijke graslanden en struikvormende facies op kalkhoudende bodems (*Festuco-Brometalia*) (*gebieden waar opmerkelijke orchideeën groeien)**
 Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
 Toelichting Het habitattype kalkgraslanden, dat landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding verkeert, komt op de Sint Pietersberg over een betrekkelijk kleine oppervlakte voor. Het merendeel van de graslanden in het gebied behoort tot het heischrale type. De grootste oppervlakte kalkgraslanden bevindt zich in het Popelmondedal, daarnaast komt het type (in een soortenrijke vorm) ook voor aan de voet van de Kannerhei (in de prioritaire vorm met orchideeën). Sint Pietersberg is één van de meest kansrijke locaties voor uitbreiding oppervlakte en verbetering van kwaliteit.
- H6230 *Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)**
 Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
 Toelichting Samen met de Bemelerberg herbergt de Sint Pietersberg de grootste oppervlakte van het habitattype heischrale graslanden in Zuid-Limburg. Het type komt hier op een aantal locaties voor in matige en goede kwaliteit. De kwaliteit van diverse locaties kan worden verbeterd. Uitbreiding oppervlakte is mogelijk op plekken waar het type in het verleden voorkwam.
- H6510 Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)**
 Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit glanshaver- en vossenstaarthooilanden, *glanshaver* (subtype A).
 Toelichting Het habitattype glanshaver- en vossenstaarthooilanden, *glanshaver* (subtype A) komt voor aan de voet van de hellingen, aangrenzend aan andere graslandtypen. De kwaliteit kan worden verbeterd.
- H9160 Sub-Atlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eiken-haagbeukenbossen behorend tot het *Carpinion-betuli***
 Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit eiken-haagbeukenbossen, *heuvelland* (subtype B).
 Toelichting Op de steile Maasdalflank van de Sint Pietersberg en in de westhelling van het Jekerdal komt op enkele steile stukken het habitattype eiken-haagbeukenbossen, *heuvelland* (subtype B) voor. Opmerkelijk is het voorkomen van tongvaren in de ondergroei, die elders in ons land alleen op kunstmatige plekken (muren) groeit. Op diverse plaatsen is de kwaliteit van het habitattype matig (dominantie van klimop). Omdat de potenties voor verbetering van de kwaliteit echter gering zijn wordt behoud nagestreefd.
- Soorten**
H1078 *Spaanse vlag
 Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud lokale populatie als bijdrage aan een duurzame populatie van ten minste 50 volwassen individuen in de regio Zuid-Limburg.

Toelichting De spaanse vlag heeft landelijk een gunstige staat van instandhouding en kan overleven met zeer lage aantallen. Een deel van de populatie leeft in aangrenzende locaties buiten het Natura 2000 gebied.

H1318 Meervleermuis

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Dit gebied levert als overwinteringsgebied voor de meervleermuis een gemiddelde bijdrage.

H1321 Ingekorven vleermuis

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Dit gebied levert als overwinteringsgebied voor de ingekorven vleermuis een grote bijdrage.

H1324 Vale vleermuis

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Dit gebied levert als overwinteringsgebied voor deze soort een grote bijdrage.

Complementaire doelen

Soorten

H1037 Gaffellibel

Doel Behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor vestiging duurzame populatie van ten minste 150 individuen.

Toelichting De soort heeft een zeer ongunstige staat van instandhouding door het tekort aan gebieden en de landelijk te geringe populatiegrootte. De beoogde vestiging van een nieuwe populatie (met het voor een duurzame populatie minimaal noodzakelijke aantal dieren) is gebaseerd op het realiseren van een landelijk gunstige staat van instandhouding. De kwaliteit van het leefgebied (met name het habitatype H3260 beken en rivieren met waterplanten) moet nog worden verbeterd.

Synopsis

<i>Habitattypen</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling oppervlakte</i>	<i>Doelstelling kwaliteit</i>
H3260_A Beken en rivieren met waterplanten (<i>waterranonkels</i>)	-	+	>	>
H6110 Pionierbegroeiingen op rotsbodem	--	+	>	>
H6210 Kalkgraslanden	-	+	>	>
H6230 Heischrale graslanden	--	+	>	>
H6510_A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (<i>glanshaver</i>)	-	+	=	>
H9160_B Eiken-haagbeukenbossen (<i>heuvelland</i>)	--	+	=	=

<i>Soorten</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
H1078 Spaanse vlag	+	++	=	=
H1318 Meervleermuis	-	-	=	=
H1321 Ingekorven vleermuis	+	++	=	=
H1324 Vale vleermuis	-	++	=	=

¹ Op basis van recente informatie blijkt het habitatype thans voor te komen binnen de (huidige) begrenzing van het Natura 2000 gebied.

¹³ Op basis van recente informatie blijkt het habitatype niet voor te komen binnen de (huidige) begrenzing van

het Natura 2000 gebied of het gebied kan onvoldoende bijdrage leveren.